

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

14 Haziran 2012 Perşembe

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

14 Haziran 2012 Perşembe

---0---

K O N U

Bor Tuzları, Trona ve Asfaltit Madenleri ile Nükleer Enerji Hammaddelerinin İşletilmesini, Linyit ve Demir Sahalarının Bazılarının İadesini Düzenleyen Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/597)

Sayfa

1:18

İ Ç İ N D E K İ L E R

BİRİNCİ OTURUM

Sayfa

1:18

Tümü Üzerinde Görüşmeler

1:18

Metin KILCI Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Müsteşarı

1:2, 3:7, 17

Hüseyin ÜZÜLMEZ

(Konya)

2

Durdu ÖZBOLAT

(Kahramanmaraş)

2, 9:10

Alim IŞIK

(Kütahya)

3, 7

Emin Haluk AYHAN

(Denizli)

3

Mehmet ERDOĞAN

(Gazi antep)

7:8

Orhan YILMAZ (Eti Maden İşletmeleri Genel

Müdürü)

8,16

Veli AĞBABA

(Malatya)

8:9, 16

HASAN ÖREN

(Manisa)

9

Ünal KACIR

(İstanbul)

10:11, 12

Kemal DEĞİRMENDERELİ

(Edirne)

12

Mehmet Ali SUSAM

(İzmir)

12:13

Soner AKSOY

(Kütahya)

13:14

Ümit ÖZGÜMÜŞ

(Adana)

14:15

Önerge

17

Açılma Saati: 10.09
Kapanma Saati: 11.12

14 Haziran 2012 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.09

BAŞKAN: Mahmut Mücahit FINDIKLI (Malatya)

BAŞKAN VEKİLİ: Hüseyin ÜZÜLMEZ (Konya)

SÖZCÜ: İbrahim Halil MAZICIOĞLU (Gaziantep)

KÂTİP: İlknur DENİZLİ (İzmir)

-----0-----

BAŞKAN – Çok değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, davetliler, kıymetli basın mensupları; hepiniz hoş geldiniz.

Yeterli çoğunluğumuz vardır. Gündemimizde yer alan konuları görüşmek üzere toplantıyı açıyorum.

Bugün (1/597) esas numaralı Bor Tuzları, Trona ve Asfaltit Madenleri ile Nükleer Enerji Hammaddelerinin İşletilmesini, Linyit ve Demir Sahalarının Bazılarının İadesini Düzenleyen Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nı görüşmek üzere toplanmış bulunuyoruz.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeleri açıyorum.

İlk sözü, Hükümet adına Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı temsilcimiz Sayın Müsteşarımıza veriyorum.

Buyurun efendim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KILCI – Sayın Başkanım, Enerji Komisyonunun değerli üyeleri; sözlerime başlamadan önce saygıyla selamlıyorum.

Efendim, malumunuz Komisyonumuzun gündeminde bulunan tasarı 2840 sayılı Yasa'nın devlet eliyle işletilecek madenler başlıklı 2'nci maddesine bir ilave fıkra eklenmesine ilişkin bir düzenleme getiriyor. Söz konusu madde bor tuzları, uranyum ve toryum madenlerinin aranması ve işletilmesi devlet eliyle yapılır ve bunlara ilişkin, bu maddelere ilişkin gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine verilmiş olan ruhsatların iptaline ilişkin düzenleme getiren bir madde idi. Buraya bir ekleme yapılmak suretiyle bazı madenlerin işletilmesine ilişkin olarak temin edilmesi gereken bazı hizmetlerin özel kuruluşlar eliyle yaptırılmasını mümkün kılmak amacıyla yapılmış bir düzenleme. Malumunuz 4857 sayılı İş Kanunu kamu işletmelerinin ve her türlü hizmet alımlarının nasıl yapılacağına ilişkin kapsamlı bir düzenleme getiriyor. Ancak 2840 sayılı Kanun'daki bor madenlerinin devlet eliyle işletilmesine ilişkin kavramdan dolayı Eti Maden İşletmemizin bor konusundaki işleri hizmet alımı suretiyle gerçekleştirilmesinde bazı sorunlar ortaya çıkıyor, bazı kafa karışıklıkları ve bazı denetim problemleri ortaya çıkıyor. Bu konuyu açıklığa kavuşturmak için hazırlanmış tek maddelik arz ettiğim gibi 2840 sayılı Kanun'un 2'nci maddesine bir fıkra eklenmesi suretiyle yapılmak istenen bir

düzenleme bu düzenleme. Bu düzenleme herhangi bir şekilde bor madenlerinin özelleştirilmesi ya da bor madenlerinin işletmesinin özel sektöre devredilmesi anlamı taşıyor. Sadece bu madenlerin istihracı ve üretime hazır hâle getirilmesi için birtakım hizmetlerin özel sektör kuruluşları veya özel sektör kişileri tarafından hizmet alımı suretiyle sağlanması amacına yönelik bir düzenleme.

Komisyonumuzun takdirlerine arz ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Tasarının tümü üzerinde görüşmek üzere söz talepleri vardır.

İlk sözü Sayın Hüseyin Üzülmaz'e veriyorum.

HÜSEYİN ÜZÜLMEZ (Konya) – Sayın Başkan, Değerli Müsteşar ve kıymetli Komisyon üyesi arkadaşlar; bu tasarıyla ilgili kamuoyunda ve tarafımıza sendikalardan ve farklı alanlardan çok değişik yorumlar, raporlar gelmekte. Eti Bor Genel Müdürlüğümüzün farklı düşünceleri var. Bunlar biraz evvel Müsteşar Bey'in ifade ettiği gibi eğer kamuoyunda yanlış anlaşılmaya mahal verecek bir durumu ortadan kaldırmak, olayı daha detaylı irdelenmek ve özellikle kamuoyunda bununla ilgili düşüncelerini ifade etmek isteyen arkadaşlarımızı detaylı dinleyebilmek için bir alt komisyon kurulup bunun enine boyuna dinlenmesi konusunda düşüncemi arz etmek üzere söz aldım. Çünkü bu konuda daha önceden ilk tasarı gündeme gelir gelmez tarafımıza ki bütün komisyon üyesi arkadaşlarımıza da geldiği kanaatindeyim. Çok değişik, farklı farklı çelişkili raporlar da var. Ama biz bunları buradaki amacımız elimizdeki bulunan bor madenlerinin ülkemiz menfaatine millî menfaatler doğrultusunda kullanmak, bunun için bir komisyon kurulup tarafları burada çok detaylı dinlemenin uygun olacağı kanaatindeyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Durdu Bey, buyurun.

DURDU ÖZBOLAT (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, değerli bürokratlar, sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Doğrusu bugün ülkemizin en önemli kaynaklarından olan borla ilgili bir teklifi görüşmek üzere toplandık. Görüşmenin başlangıcında Hüseyin Bey'in getirmiş olduğu öneriyi biz de daha önce dile getirmiştik. Sanıyorum bu kadar önemli bir kanun tasarısı, kanun teklifi görüşülürken bütün detaylarına inmek, araştırmak ve kamuoyunu tatmin edecek bir sonuca ulaşmak için ki bizim bu konudaki düşüncemiz çok net. Cumhuriyet Halk Partisi olarak 2840 sayılı Kanun'un hiçbir şekilde değişikliğinden yana değiliz. Biz bir alt komisyonun kurulması kararına olumlu bakıyoruz. Alt komisyonda bütün detaylarıyla konu görüşüldükten sonra gündeme, komisyonumuza gelirse daha isabetli olur diye düşünüyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Alim Hoca'm, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli katılımcılar, saygıdeğer bürokratlar; öncelikle benden önce konuşan iki değerli milletvekilinin önerisinin yerinde olduğunu ifade etmek istiyorum. Ülkemiz açısından çok önemli bir potansiyele sahip olan bu tür rezervlerimizin doğru değerlendirilmesi, varsa uygulamadaki yanlışlıkların ya da eksikliklerin giderilebilmesini sağlayacak bir düzenleme konusunda tüm tarafların görüşlerinin alındıktan sonra bir karara varılmasının doğru olacağını düşünüyoruz biz de. Umarım, iyi bir alt komisyon çalışmasının ardından sorun tam anlamıyla anlaşılır ve varsa gerekli düzenleme öyle yapılır diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Hocam, buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben fazla uzatmadan bir şeyi şayet mümkünse ilgili kurumdan rica ediyorum. Gerçi Sayın Müsteşarımız açıkladı ama. Burada bu yazılı maddeyi biraz daha basite irca ederek, herkesin anlayabileceği bir şekilde, ilgili kurumun temsilcisi kimse, bu zenginleştirme işi falan, madenciler belki anlar ama ben madenci değilim. Bunu net bir açıklığa kavuşturalım. Biraz daha basit olsun. Neyi yapamıyor? Üçüncü şahıslara gördürülecek işlerin nedir? Yani madeni kazıyıp çıkarmak mı, başka bir şey yapmak mı? Teknik açıdan şunu biraz basit olacak bir şekilde ilgili kurum bize bir anlatsın izin verirseniz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Başka? Bu konuyla ilgili tahmin ediyorum Genel Müdürlüğümüzün bir hazırlık sunum çalışması vardı. Peki, böyle bir genel sunum ve ihtiyaç gerekçelerini, gerçi Müsteşarımız anlattı ama hazırlık yaptıysanız sunumunuzu Komisyonumuz baştan sona bir dinlesin, sonra alt komisyon önerilerini görüşürüz.

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Şimdi, aslında bizim her ne kadar 2840 sayılı Kanun'la ilgili bazı problemlerimiz varsa da eğer müsaade ederseniz İş Kanunu'yla ilgili de problemler var. Biz bunları mümkün olduğu kadar en basit hâliyle sizlere aktarmaya çalışacağız.

Şimdi, maddeyi uzun uzun okumuyorum, özetle şu söylüyor: "Bor madenleri devlet eliyle işletilir." diyor. Devlet eliyle işletilme kavramının bizim anladığımız şekliyle sendikacı arkadaşların ya da sosyal gruptaki arkadaşların anladığı şekil çok farklı, şöyle ki: Yirmi yıldır bu kurum hizmet

alımını yapıyor. Hizmet alımı nedir? Ne yapılıyor mesela hizmet alımı kapsamında? En başta dekapaj yapılıyor. Dekapaj madenin üzerindeki örtü tabakasıdır. Biz her sene 70 milyon ton dekapaj yaparız. 70 milyondan 5 milyon ton mertebesinde konsantre, 2 milyon ton da nihai ürün olan kimyasal madde üretir, satarız. Biz bunu kendi imkânlarımızla yaptığımızda bu işleri ya da müteahhitte yaptığımız arasındaki fark en az 1 liradır, hatta 1,5 liradır yeni parayla. Yani 100 milyon TL mertebesinde her sene eğer biz kendimiz yaparsak bu işi daha pahalıya yaparız.

Peki niye biz pahalı yaparız? Bizim iş makinelerimiz en az yirmi beş seneliktir. Devlette bir makinenin hurdaya ayrılması yirmi-yirmi beş senedir. Müteahhit yıl içerisinde bile daha iyi makine bulunduğu zaman değiştirir, yenisini alır. Dolayısıyla biz hiçbir zaman müteahhitlerle bu meri mevzuat mertebesinde rekabet etme ya da onlardan daha iyi bu işi yapma pozisyonuna giremeyiz. Hizmet alımıyla neler yapıyoruz? Dekapaj dediğimiz madenin üzerindeki örtü tabakasının alınması, triyaj dediğimiz daha sonra zenginleştirme safhasında istenmeyen maden dışı unsurları elle, gözle daha doğrusu, ayırma işlemi var. Bantın üzerinden akan bir malzeme var. Bu malzemenin içerisindeki harici unsurları insanlar dışarı atar, diğerleri de maden olarak kalır. Bunun ismine triyaj, ayırma denir. Daha sonra da bunu fiziksel olarak zenginleştiririz, konsantre ederiz. Yine bu konsantre işlemini de biz hizmet alımıyla yapıyoruz. Nakliye işlerini, paketleme işlerini, limanda yükleme işlerini, temizlik işlerini, itfaiye hizmetlerini özel güvenlik hizmetlerini, tamir bakım işlerini biz hizmet alımıyla yapıyoruz.

Bizim dönemimizde bu çok yoğunlaştı. Eskiden 500 mertebesinde hizmet alımıyla çalışan varken şu anda 2.140 kişi hizmet alımıyla çalışıyor. Yalnız burada kadrolu işçiler de aynı şekilde çok çok daha artmıştır. Yeni yapılan projelerle sadece 1.213 yeni işçi, memur, eleman istihdam edilmiştir.

Şimdi, biz bunları böyle yaparken 2840 sayılı Kanun'un yorumlanmasıyla ilgili bizimle sendikal gruplar arasındaki anlaşmazlıklar çıktı ve mahkemelere taşındı. Mesela, vagonlardan bir malzemeyi tahliye etme işlemi mahkemeye gitti. Mahkeme bunun durdurulmasını istedi. Her bir durdurma işlemi sözleşmenin durdurulması, yenisinin yapılması ya da yapılmaması ki biz dünyanın 85 ülkesine 2.500 müşteriye ihracat yapan, yedi gün yirmi dört saat esasıyla çalışan bir kuruluşuz. Herhangi bir şeyin aksaması bizi tamamen zor durumda bırakıyor. Çünkü ürettiğimiz malın yüzde 98'5' uğunu ihraç ediyoruz ve gemilerle yapıyorsunuz. Hiçbir şeyin termini dışında olmaması gerekiyor.

Şimdi, ben İş Kanunu'yla ilgili kısmı konu olmadığı için isterseniz burayı atlamak istiyorum. Çünkü İş Kanunu'yla ilgili alt işveren yönetmeliği de çok ciddi şekilde sadece etliği değil tüm taşeron çalıştıran kamu kuruluşlarını çok ciddi etkiliyor ve çok büyük miktarda belirsizlikler var. Orada da şöyle bir durum var. Eğer siz hizmet alacaksınız, daha doğrusu taşeron çalıştıracaksanız iki unsur beraber olması durumunda yapabilirsiniz. Hem asıl işiniz olacak hem de teknolojik gereklilikler olacak.

Ama bizim öyle bir işimiz var ki, mesela, triyaj. Triyajda hiç de teknolojik gerekler değil. Doğrudur. Burada okuma yazması olmasa bile bir insanın yapacağı iştir triyaj. Ama yıllardır, yirmi yıldır triyaj hizmet alımıyla yapılır. Fakat başka bir unsur var. Triyaj da belirli zamanlarda yapılacak iştir. Yani insan gözünün iyi olduğu, bedenen ayakta durulacağı... Çünkü hep ayakta durur triyaj yapan işçi. Yani vardiyasına gelir, yemek hariç, çay hariç sürekli ayakta, önünden bant geçer; üstündeki gantları, istenmeyen unsurları ayırır.

Şimdi, tabii mahkeme safhası çok ilginç. Ben çok detaya girmeden mahkemenin bir konuyla ilgili, bizimle ilgili, Petrol-İş Sendikasının bizimle ilgili açtığı bir davayla ilgili ve nihayetinde bizi haklı bulmakla beraber sayın üyelerin şu dağılımını arz etmek istiyorum. 41 sayın üyenin 4 farklı grupta 18'i bir şekilde düşünüyor, 9'u bir şekilde düşünüyor, 11'i bir şekilde düşünüyor, 3'ü başka bir şekilde düşünüyor. Takdir edersiniz ki bir kamu kuruluşunda yüce yargının bile bu kadar farklı konularda görüş verdiği bir konuyla ilgili çok ciddi kafa karışıklığı oluşuyor. Ne diyor 18 üye? İlgili dava şuydu: Vagondan boşaltma meselesi ve bizim satın alma yönetmeliğimizin genişletilmesi meselesiydi. 18 üye şunu söylüyor: "Bu yönetmeliğin değiştirilmesinde hiçbir sıkıntı yok. Bu işi de, tahliye işini de yapabilirsiniz. Ancak –şimdi problem burada başlıyor- kırma, öğütme, eleme gibi, cevher zenginleştirme gibi işlemler –gerekçesini de söylüyor bunun- bunları siz hizmet alımıyla yapamazsınız." Hâlbuki, biz bunları hizmet alımıyla yapıyoruz. 9 üye "Hiçbir şekilde yapamazsınız." diyor. Oradaki bütün operasyonları tamamen kamu personeliyle yapmak zorundasınız." diyor. 11 üye "Verimlilik ve kârlılık esas olmak kaydıyla her işi yapabilirsiniz." diyor. 3 tane üye de "Yönetmeliğin ilgili maddesini değiştirdikten sonra yapabilirsiniz." diyor.

Bütün meselenin odak noktası burası Sayın Başkanım, sayın üyeler. Bu kadar farklı düşünülen bir konuda nasıl davranacak bir kurum? Bu kurum ki ürettiğinin tamamını satıyor. Herhangi bir ihalenin durdurulması, sözleşmenin akamete uğraması, bütün unsurları değiştiriyor.

Şimdi, devlet eliyle işletmeyi biz farklı anlıyoruz, şöyle ki: Bizim ara sıra yaptığımız işler var. Eşanjör tabir ettiğimiz ısı değiştirme işi belki senede üç beş defa ve üç dört saat süren operasyondur. Bunu biz hizmet alımıyla yaparız. Şimdi, burada çok gri bir bölge kalıyor. Taşeron ya da alt işveren meselesini sanki öcü gibi görüyoruz. Hâlbuki, biz burada o kadar farklı işler yapıyoruz ki şu ana kadar bahsettiğimiz işlerin üretim maliyetindeki kesri sadece yüzde 3'tür. Yani "Özelleştiriliyor, bu bir özelleştirme demektir." denilen şeyin maliyeti piyasadaki müteahhit marifetiyle aldığımız işin toplam bedeli, kuruma bedeli sadece 3 dolardır, 100 dolarlık bir işte 3 dolardır ve bizim bundan sonraki safhada enerji üretimi ve kimyasal proseslerimiz başlar. Burası işin ağasıdır. İşin ağasının sadece yüzde 3'ünde hizmet alıyoruz, 97'si tamamen prosestir ve kurum personeliyle yapılır. Bizim kurmaya çalıştığımız sistematik, miktarı çok büyük, angaryası fazla ama teknoloji gerektirmeyen, tekâmül etme imkânı olmayan tarafı hizmet alımıyla yapmak, tekâmül etme imkânı

olan, ki bor sektörü şöyle bir şey değildir, ne üretirsen satarsın, yeni kullanım alanı bulamazsanız daha ucuz üretim metotları bulamazsanız bu sektörde büyüyemezsiniz. Son zamanlarda yeni kullanım alanları bulduğumuz için 180 milyon dolar ihracatlardan bu seneki ihracat hedefi 1 milyar dolara çıkıyoruz. Geçen sene 829 milyon dolar ihracat yaptık. Biz net ihracat bağlamında Türkiye'nin en büyük ihracatçısıyız, bizim ithalatımız yok.

Şimdi, 2023'e kadar da 2.500 kamu işçisi ve mühendisi almayı planladık. Daha önceleri 400 bin ton olan kapasitemiz şu anda 2 milyon ton. 2023 hedefi 5,5 milyon ton. Bunları yaparken her bir maden için... Mesela, Bigadiç işletmesinde 1 ton maden oluşturmak için 40 ton dekapaj yaparız. Buradan da daha sonra bunu öğütülmüşe geçmek için de bunun da yüzde 50'si aşağı yukarı öğütülmüş veya fiziksel rafine olmuş hâline gelir. Bunu borik asit yapacağınız zaman da her bir konsantre ürünün 1,7 katı kadar kullanırsınız. Yani bu hedeflere varabilmek için şu anki 70 milyon olan dekapaj miktarı 350-400 milyon ton olacak. Bu düşünün, 70 milyon ton malzeme bir dağ demektir bu. Bunun tedariki, bakımı, satın alması, şoförü, şu anda bu işleri bugün eğer anlaşıldığı gibi kamu işleriyle, kamu işçileriyle yapacaksak, bizim 1.096 kişi almamız lazım hemen. Fakat 1.096 yeni istihdam demek değildir. 1.096 kişi aldığımızda şu anda müteahhitle yapılan işlerdeki işler bitecek, onlar da işsiz kalacak. Biz yaptığımız bu uygulamayla aslında doğal bir çalışma barışı sağladığımızı düşünüyoruz. Sebebi şu: Bizim çalıştırdığımız arkadaşlarımızın yüzde 75'i operatör pozisyonundadır ve meslek lisesi mezunudur. Hâlbuki, bu neviden triyaj gibi hizmet alımıyla yaptığımız işlerde çalışanların yüzde 60 mertebesi ilkokul mezunudur. Biz yeni alacağımız adamlardan hiçbir zaman mevcut şartlarda ilkokul mezunu filan alamayız. Yani bu insanların çalışacağı başka bir zemin de yoktur. Eğer biz bu şekilde davranmasaydık o bölgedeki ilkokul, ortaokul, düz lise mezunu insanlar işe giremeyeceklerdi. Bugün faaliyette bulunduğumuz Eskişehir Kırka, Kütahya Emet, Bigadiç'te neredeyse işsiz adam kalmadı. Çünkü o kadar çok hizmet alımıyla adam almaya başladık ki, Kırka örneğinde söyleyeyim, torbalama işi Kırka'da 1.000 tondur, şimdi 500 bin ton. Sadece bize hizmet eden 2 bin kamyon var Türkiye'de. Sadece bize hizmet ediyor. Bunlar, biraz önce verdiğim rakamların içerisinde yok. Eğer bu yorumları bu şekilde muğlak bırakırsanız kendi kamyonunuzu da kendiniz almanız gerekiyor. Düşünün 2 bin kamyonu siz alacaksınız, onun şoförleri, onun yedeklemesi, onun şusu, yani bu bir lojistik firması için bile çok büyük bir iştir. Hâlbuki şu anda bahsettiğimiz işler üretim maliyetinin yüzde 3'üdür ve biz bu işleri müteahhide vererek arkamıza bakmadan yeni fabrikalar kurmaya, yeni kapasiteler oluşturmaya, yeni kullanım alanları oluşturmaya çalışıyoruz ve 2023'e kadar bu kurum 2,5 milyar dolar satış, en az 1,5 milyar dolar kâr etmeyi planladı. Geçen seneki kârımız 842 milyon TL. Bu Türkiye'nin ikinci büyük holdinginin bankacılık hariç konsolide kârına denktir. Çünkü Türkiye'de maalesef yanlış bir şekilde kurumları cirolarıyla değerlendiriyorlar. Hâlbuki net kâr ve net ihracat diye baktığınızda Eti Maden İşletmeleri bu seneki rakamlarda Türkiye'nin dördüncü büyük kâr eden

kuruluşudur. Ama ciro diye baktığınız zaman 50' nci sırada değildir belki. Bizim ölçeğimizde bir kâr elde eden Avrupa' daki bir şirketin cirosu 20 milyar dolardır. 20 milyar dolar ciroya tekabül eden kâr elde ederiz.

Bizim bu sene hazineye ödeyeceğimiz para 500 milyon dolardır. 2000' lerin başlarında bu paralar 15-20 milyon dolardı. Şu anda 500 milyon dolar hazineye temettü ödüyoruz.

Bütün meselenin can alıcı noktası burası. Tabii ki bunların hepsi, tamamı kamu personeliyle de yapılabilir. Başka bir şey söylemek istiyorum. Ama herhangi bir özel sektör firmasının hareket kabiliyeti kadar, istediği zaman araç alıp, istediği zaman ekipman alıp, istediği zaman bunu hurdaya çıkarabilme kabiliyeti olsa... Eleman alımı aynı şekilde. Şimdi bir şirket düşünün, üretim miktarını 5 kat artırmış son sekiz senede. Ve satış miktarını da 180' lerden 1 milyar dolara çıkartmış. Buna intibak edebilecek kamu mevzuatıyla nasıl yapacağız bu işleri? Eğer bu işler yapılacaksa ya bizim mevzuatlarımız değişecek ya da bu şekilde bir yol olacak.

Ben sorularınız olursa onları arz etmek üzere saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Alim Hoca, buyurun.

ALİM IŞIK (Kütahya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Genel Müdüre de teşekkür ederiz.

Şimdi, yanlış anlaşılmalara meydan vermeme adına bu açıklamayı yapma ihtiyacı hissettim. Şimdi, sunumdan anlaşıldığı kadarıyla, Sayın Genel Müdürün taşeron sisteminin çok kötü bir sistem olmadığı, yapılan uygulamaların da özelleştirme anlamına gelmeyeceği şeklinde bir ifade bulundu. Taşeron sisteminin çok iyi bir sistem olduğunu siz iddia edebilirsiniz ama taşeron sistemiyle çalışan insanların feryatlarını eğer gider de duyarsanız... Bu sistemin övünülecek bir tarafı yok.

Maliye Bakanının önergelerimize verdiği cevap üzerinden gidiyorum. Siz bugün aylık 2.047 liraya bir taşeron işçisini devlete mal ediyorsunuz ama eline geçen 300-400 lira ise, yani 700 lira üzerinden para alır, aldığı gün paranın yarısını geri yatırır da bu sisteme uyarsak bu doğru değil. Onun için oraya girmemekte fayda var.

Ben bu açıklamayı yapma ihtiyacı hissettim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Mehmet Bey.

MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep) – Ben Genel Müdürüme şunu soracağım: Bu dekapaj maliyetleri sizin elinizde devlet eliyle üretimiyle, özel sektör eliyle ya da özel firmalar tarafından 1 ve 1,5 TL dediniz değil mi? Maliyet farkı var. Birincisi bu.

Peki, bu eleman ve ekipman alımında ya da dekapaj işlemlerini yaparken teknoloji yenilemede önünüzdeki engel nedir?

Tabii, mevzuat değişikliği dediniz. Eğer mevzuat değişiklikleriyle atacağımız adımlar özelleştirmeden millî menfaatlerimiz açısından daha değerliyse onu gözden geçirmememiz için de bir sebep yok diye düşünüyorum.

ETİ MADEN İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRÜ ORHAN YILMAZ - Şimdi ben bir ekipmana ulaşmanın mekanizmasını çok kısa anlatayım size. Bugün hasıl olan bir ihtiyaçtan ihtiyacın bizim elimize ekipman olarak dönmesinin süresi en iyi şartlarla iki senedir. Bu İhale Kanunu, devletin ilgili birimlerinden izin almalar, sadece ihaleye çıkma süresi 120 gündür ve siz bu sene müracaat ederseniz iş makinesi almak için, sadece gelecek senenin yatırım programına koyarlar. Ama ihtiyaç dediğiniz, bu kadar büyük kitleleri harekete geçiren bir yerde ihtiyaçlar her gün değişiyor. Özel sektör bunu alıyor, hemen lazımsa hemen... Sonra siz marka söyleyemiyorsunuz. Mesela x markanın çok iyi olduğunu söylüyorsunuz, biliyorsunuz ama x marka alamazsınız. Onunla ilgili bir sürü mevzuat vardır, marka zikredemezsiniz. Tecrübeyi şartnameye koyamazsınız.

MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep) – Sayın Genel Müdürüm, bu noktada bir şey söyleyeceğim. Müsaade ederseniz Başkanım.

BAŞKAN – Evet.

MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep) – Şimdi, bakın, dekapaj işlerini durduralım demiyorum. Madem bir yıl sonra bitecek, dekapaj işlemleri sürerken bizim kendimizi yenileme çalışmalarını sürdürmemizin önünde bir engel yok ki.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Teşekkür ederim.

Şimdi, tabii, Sayın Genel Müdür aslında konuşurken özelleştirmenin de mantığını açıklamış oldu. Bütün özelleştirmelerde olduğu gibi, tek suçlu işçi! Yani yine Alim Hoca'mın söylediği gibi taşeronlaştırma özendiriliyor. Geçmişte bunların örneğini çok sıkça yaşadı Türkiye; Telekom'un özelleştirilmesi gibi, Sümerbank ve diğer kurumların özelleştirilmesi gibi özelleştirmeler yaşadı. Yani burada doğru yönetilmemeyi, yeni araçların alınmamasını tamamen işçilere bağlamaya çalıştınız. Bu kabul edilecek bir mantık değil ama maalesef özelleştirmenin mantığı da tam burada yatıyor. Yani yeni kamyon alamamayı, ucuza işçi çalıştırma, işçi sömürmeyi, insanları sömürmeyi, devletin kendi eliyle kendi yurttaşlarını sömürmeyi doğru bir mantık gibi getirmeye çalıştık ama Türkiye'nin en büyük kanayan yaralarından birisi bugün taşeron sistemidir. Bir babanın aynı işi yapan iki evladından birine farklı ücret, birine farklı ücret vermesi gibi, sömürmesidir bir anlamda. Bu kabul edilecek bir şey değildir. Bunun bu mantığa dayandırılması da... Tabii bu iş kolunun Genel Müdürlüğünün de yapacağı bir şey olmadığını düşünüyorum. Taşeronlaşmaya, bu alanda olduğu gibi, ben diğer alanlarda da karşı olduğumu belirtmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Hasan Bey, buyurun.

HASAN ÖREN (Manisa) – Sayın Genel Müdürüm, biraz evvel sunumunuzu yaptığınız dosyayı ben sadece bir arkadaşımda gördüm, hiçbirimize o dosyayla ilgili bir dağıtım yapmadınız. Yani dün de Kemal Bey de gördüğüm o dosyayı ama başka arkadaşlara verildi mi, bilmiyorum. Yani böyle hemen buraya getirip bir sunum yapıyorsunuz. O dosyada çok ciddi şeyler var.

BAŞKAN – Hasan Bey, bir şeyi düzeltelim. Sayın Genel Müdür bu dosyaları bize teslim etti. Grubumuz mail ortamında bütün arkadaşlarımıza gönderdi. Parti grup sözcülerimize de ben elden verdim. Yani o konuda bir hakkı teslim edeyim.

Teşekkür ederim.

HASAN ÖREN (Manisa) – Triyaj ve konsantre üretim, dekapaj, nakliye, paketlenme, liman, temizlik, bunların dışında taşeronla yaptırmak istediğiniz ne var? Yani şu an birçoğunu yaptırılıyorsunuz. Bunun içerisine üretimi mi koymak istiyorsunuz? Üretim konulduğunda nasıl bir kâr düşünüyorsunuz? İki: Bu hizmetleri alabilmek için üç yıllık bir ihale süresi var. Metin Bey Özelleştirme İdaresinin başındayken de böyle olaylar çok gerçekleşmişti. Mesela, Manisa Et Balık Kurumu üç yıllığına özelleştirildi, ihaleye çıktı, “Üç yıl içerisinde hiçbir şekilde devredilemez, her yıl şu kadar yatırım yapmak zorundasınız.” diye ihale yapıldı, bu şartnameye göre ağır geldi, hiç kimse girmedi, bir kişi aldı. Özelleştirme İdaresi Üst Kurulu altı ay geçmeden satılabilir izni verdi. 500 bin dolara alınan yer 2 milyon dolara satıldı. Metin Bey de bu konuyu çok iyi bilir.

Şimdi diyorsunuz ki: “Özel sektör araçlar alacak. Yeni araçlarla gelecek burada dekapaj yapacak.” Üç yıllığına, dört yıllığına kim girer bunun içerisine? Böyle bir şey hasıl olduğunda da yine Özelleştirme Kurulunda olduğu gibi Yüksek Planlama Kuruluna yetki veriyorsunuz. Niye buna yirmi yıl, on beş yıl, on yıl demiyorsunuz? Üç yılda kim yatırım yapar, kim gider milyon dolarlık arabaları alır? Bunun anlamı nedir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun.

DURDU ÖZBOLAT (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, değerli üyeler; konu daha çok tartışılacak anladığım kadarıyla. Çünkü çok önemli bir konu. Ama bir alt komisyon kurulması kararı alındı, konunun bütün detayları ve bütün tarafları alt komisyonda mutlaka dinlenecektir.

Ben sadece şunu hemen burada vurgulama gereği duydum: Sayın Genel Müdür bir açıklama, bir sunum yaptı. Bu sunum doğrusu Alim Bey’in, benim ve... Sayın Mücahit Bey bize verdi ama ben bütün üyelere gönderildi biliyordum yani, onun için...

BAŞKAN – Gönderildi.

DURDU ÖZBOLAT (Kahramanmaraş) – Bana da o şekilde geldi diye...

Şimdi, Sayın Genel Müdür, burada söylediğiniz bütün işleri bir yönetmelikle yapabileceğiniz işler var. Siz zaten bu kanun değişikliğiyle ilgili bütün şeyleri yaptırmışsınız, yapılmış bunlar, şu an yapılmaya devam da ediyor. Yani siz kanunu önce bir ihlal etmişsiniz, sonra ona uygun bir kanun çıkartmaya çalışıyorsunuz. Böyle bir düzenleme diye düşünüyorum bu konuyu.

Bir kere, taşeronlaşmayla ilgili arkadaşlar gerekeni söyledi. Onu savunmaya çalıştınız ama ben devletin sosyal bir kurum olduğunu düşünüyorum. Devlet sadece ticaret yapmak için işletmeler kurmaz. O bölgenin hassasiyetleri, ürünün hassasiyetleri, sektörün hassasiyetlerine dikkat eder. Konuyu daha fazla dağıtmak istemiyorum ama bu konu burada bir konuşmayla geçiştirilecek bir konu değil. Burada bütün tarafların dinlenmesi gerektiğini düşünüyorum, bütün ayrıntılı bir çalışmayla bu işin altından kalkabiliriz diye düşünüyorum. Ama bütün arkadaşlarımızın bilmesini istiyorum ki, Sayın Genel Müdürün burada düzenlenmesini istediği her şey aslında yapılıyor. Yani bütün hizmet alımları şu ana kadar yapılmıştır, buradaki kanunda değiştirilmek istenen, konulmak istenen hükümlerin hepsini Sayın Genel Müdür yıllardır uygulamıştır.

Ben bir de Sayın Genel Müdüre sormak istiyorum: Bir kurumda, yasada bilindiği hâlde, buluculukla ilgili yapılan bir başvurunuz var ve bu başvuru sahiplerinin listesi de var bende. Bunların tümü de bu kurumun yöneticileri. Devlet memurlarının böyle bir hakkı olmadığı hâlde siz neden böyle bir başvuru gereği duydunuz? Ne yapmak istediniz? Yani hangi zamanınızda bu konuda araştırma yaptınız bilmiyorum ama elimde bir liste var, bu listenin birkaç tanesi şu anda özel sektöre geçmiş ve özel sektöre geçen o arkadaşlarımızın da özellikle borla ilgilendiğini biliyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli Komisyon üyesi arkadaşlarıma şunu hatırlatarak son söz isteyen arkadaşlarıma söz vereceğim. Şu anda bana intikal etmiş AK PARTİ, Milliyetçi Hareket Partisi ve Cumhuriyet Halk Partisi tarafından ortak önergeyle alt komisyon üyeliklerine de teklif edilen arkadaşların isimleriyle beraber bir önerge teklifi de vardır.

Ben söz isteyen arkadaşlarıma kısaca söz verip, ondan sonra bu ortak önergenin oylamasına geçeceğim.

Buyurun Ünal Bey.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle az önce okuduğunuz önergeye iştirak ettiğimi ifade etmek istiyorum. Çünkü getirilen tasarı ilk okunduğunda ve hemencecik okunup üzerinde düşünülmediğinde sanki bor

madenleri özelleştiriliyormuş gibi bir algılama oluşuyor. Ama incelediğimizde, detayına girdiğimizde ve yapılan açıklamalarda görüyorsunuz ki, bu bor madenlerinin özelleştirilmesi diye bir şey düşünülmüyor. Yıllardan beri yapılan uygulamaların son zamanlarda değişik yorumlamalar nedeniyle sanki devlet eliyle işletme mantığının dışında işler yapılıyormuş gibi algılamalar ve mahkeme kararları kurumun işlemesinde olumsuz etkiler meydana getiriyor. Bunu yeniden düzeltmek, hiç olmazsa yirmi yıldan beri yapılan bu uygulamanın devlet eliyle işletme mantığına aykırı olmadığını tescillemek istiyor yönetim. Bunun için bu tasarı, bu teklif, neyse, getirilmiş. Ama bu algılamayı da ortadan kaldırmak için bu alt komisyona ihtiyaç var.

Değerli arkadaşlar, devlet eliyle işletme dediğiniz zaman çok böyle uç bir görüş olarak düşünüldüğünde, Sayın Cumhurbaşkanının kazmayı eline alıp kendisinin gidip kazıp yapması demek gibi de algılanabilir. Yani devletin eliyle işletilmesiyle, cumhurbaşkanı kazsın, yapsın etsin gibi, tabii bu kadar saçma bir şey.

DURDU ÖZBOLAT (Kahramanmaraş) – Sen öyle algılayabilirsin.

ÜNAL KACIR (İstanbul) - Saçma bir şey bu yani, böyle bir şey olmaz. Ama tabii burasından...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Amma sonuç çıkardınız valla!

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Size bir şey demedim arkadaşlar. Hayır, “Saçma bir şey.” dedim yani. Bu çok uç ve saçma bir şey, olabilir mi böyle bir şey?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Çok saçma...

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Ama size bir şey demedim ki ben. “Siz saçma şey söylediniz.” demiyorum. Benim bu şekilde uç –tırnak içerisinde- söylediğim şeyin ne kadar saçma olduğunu söylüyorum. Ama diğer yandan da işte her işin, her şeyin böyle taşeron marifetiyle gördürülmesi de diğer bir uç husus. O zaman bizim burada kamu menfaatinin nerede olduğunu bulmamız lazım. Onun için de alt komisyonda çalışmalar yapılıp burada “Hakikaten ya olmaz, bu da olmamalı.” diye düşündüğümüz bir şey varsa onu da şey yaparız. Yoksa bu ülke bizim, bu ülkenin menfaati bizim menfaatimiz, bu ülke insanının menfaati de bizim menfaatimiz. Yani orada çalışan insanımız da netice itibarıyla bu ülkenin insanları, bizim kardeşlerimiz. Taşeron işçilerinin durumuyla ilgili, bu kurumla ilgili söylemiyorum, genel olarak bazı taşeron ya da müteahhit elemanlarının çektiği bazı sıkıntılar olduğu geliyor kulağımıza ve şikâyetleri geliyor, gözlemliyoruz. Elbette ki o sıkıntıları da gidermek bizim görevimizdir. Burada hep beraber el birliğiyle ülke menfaatleri, ülke insanı menfaatleri doğrultusunda ne yapabilirizi beraber bulacağız.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Tecrübelerinize istinaden... Siz KİT Komisyonu Başkanlığı da yaptınız. Bu devlet eliyle işletmenin bu madde gerekçeleri falan nasıl, neyi ifade ediyor?

ÜNAL KACIR (İstanbul) – O alt komisyonda detaylı görüşülür. Yani burada o kadar detaya girersek yeni bir tartışma açmış oluruz. O zaman alt komisyona hiç gerek kalmaz. Biz burada tartışırız bunu.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Peki, ortak önergeyi dikkate alarak, tartışmaları uzatmadan son sözleri veriyorum.

Buyurun efendim.

KEMAL DEĞİRMENDERELİ (Edirne) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlar, değerli bürokratlar, katılımcılar; Sayın Genel Müdüre kısa iki tane sorum olacak. Bu söz ettiğimiz, sizi sıkıntıya sokan 2840 sayılı Yasa'nın 2'nci maddesiyle ilgili aldığınız ama ayak bağı olan, yani mahkemelere taşınmış konularla ilgili kısımların maliyetin sadece yüzde 3'ü olduğunu ifade ettiniz. Eğer bu düzenleme istediğiniz gibi sizi rahatlatacak biçimde geçerse bu kısım nerelere kadar çıkabilir? Bu yüzde 3'lük bölüm daha yüksek rakamlara çıkabilir mi? Yani hizmet alımıyla ilgili bölümün maliyeti için söylüyorum bunu. Bir de, biz borda dünyanın pazar payının yüzde 50'sine sahibiz ve piyasayı belirleyen aktör, en baştaki iki aktörden biriyiz galiba. Yani bu yüzde 3'lük kısım bizi ne kadar dünya piyasasında... Çünkü burada "Uluslararası rekabet gücümüzü zayıflatacak bu gelişmeleri temelden çözecek." diyorsunuz. Bu yüzde 3 bizim uluslararası rekabet gücümüzü ne kadar zayıflatır? Bir bu konu.

Bir de, Sayın Ören'in ifade ettiği çok önemli... İhale sürecinin üç yıldan fazla olması durumunda -ki, dekapaj olsun, başka hizmetler olsun- üç yıla ilişkin hiçbir kimsenin yatırım yapması pek söz konusu olamaz mantıksal olarak. "Üç yıldan fazla olması durumunda konuya ilişkin talepler." diyor. Yani bu konuya ilişkin taleplerden kasıt nedir acaba? Bir de onu öğrenmek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Son sözü Sayın Hocama vereceğim.

Sayın Susam, buyurun.

MEHMET ALİ SUSAM (İzmir) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, Değerli Müsteşar, 2840 sayılı Yasa'nın bugün bir maddesinin değiştirilmesiyle ilgili talebinize ilişkin görüşlerimi söylemeden önce bir şeyin altını çizmek istiyorum.

Bor madeninin devlet eliyle işletilmesinin kararını almış ve 1978'den ve 1980'den sonra kanunlarla bunun devlet eliyle işletilmesinin yapılmasına karar vermiş tüm insanları burada saygıyla anmak lazım. Ve işi bugün bu noktaya getirip 1 milyar dolar ihracat hedefi bu sene için koyan, bu anlamıyla da kârlılıkta belki ilk dört firmanın arasına girebilecek rakamı yakalayan ve dünyada hem ham madde açısından hem pazar payı açısından yüzde 70 noktaya getiren kurumun başta yöneticileri olmak üzere tüm çalışanlarına teşekkür etmek lazım. Çünkü rakamlara kısa sürede baktığınızda birden

iyi bir rakama gelmiş olduğumuzu görüyoruz ve Türkiye çok ciddi bir şekilde dünya pazarında iddialı noktaya geliyor. Hangi konuda bor gibi bundan sonra dünyaya hükmedecek bir alanda ciddi bir şekilde en önemli noktaya geliyor?

Bu anlamıyla kısa bir şey söyleyeyim: Bor madeninin enerji alanında birtakım uygulamalarına başlandığı bilinen bir gerçektir. “Nedir bunlar?” diye söyleniyor. Örneğin, araç yakıtı olarak alternatif yakıt teknolojisi çalışmaları, enerji depolamaları açısından bor içerikli piller ve bataryalar, bor izotopu kullanılan tokamat türü santraller, belki de gelecekte bor elementinden enerji santralleri kurulması bile gündeme gelecektir. Bor böyle bir maden ve böyle bir madenin hem rezervi var hem dünya pazarında bilgi birikimi oluşmuş, dünyada bir numaraya çıkmış kadrolarımız var.

Şimdi bizim bu kanundaki hassasiyetimiz şudur: Böyle bir noktaya gelmiş bir kurumun sadece, az önce arkadaşlarımın da dediği gibi, yönetmeliklerle işleyişte bir kısım sıkıntılarının aşılabileceği konuyu, özelleştirmenin önünü açabilecek ve dünyada ciddi bir şekilde Türkiye üzerine hesaplar yapan iki tane büyük firmanın hesaplarını gerçekleştirme doğrultusundaki bir yolun başlangıcı olma noktasında olabilecek bir teklif olarak görüyor ve bunun bu noktaya getirilmesini doğru bulmuyoruz. Sizin bizden şunu beklemeniz lazım. Şurada bulunan herkesin vatanperverliğinden hiçbirimizin şüphesi yok. Bu konuda ülkenin menfaatlerinin en üst düzeyde olması ve bu sürecin işletilmesinde çıkan engellerin ortadan kaldırılması konusunda sizin getireceğiniz makul, mantıklı, işçi haklarına, Türkiye’deki çalışma hayatının gerektirdiği koşullara uymak koşuluyla her türlü teklife destek verebilecek çok nitelikli bir kadrodan oluşuyor. Ama bunun yolu varken kanun değişikliğine gitmeyi ve bunu bu anlamıyla değerlendirmeyi doğru bulmuyoruz.

Sizlere de tavsiyemiz şudur: Kurumunuzun üzerinde bu tür istifhamlar uyandıracak kanun düzenlemeleri yerine bunu yönetmelik düzenlemeleriyle yapma doğrultusunda elinizdeki sıkıntıları bizlerle paylaşırsanız bunlar yapılabilir. “Türkiye büyük bir devlet, Türkiye ekonomik olarak gelişiyor, Türkiye ileri gidiyor.” diyoruz, yani bir madende yapılacak çalışmalarla ilgili kamyon almayı, yeni bir makine almayı, yeni bir iş yapmayı engelliyorsa Türkiye’nin, Türkiye’nin 2023 hedeflerinde 500 milyarlık ihracat yapabilecek bir devlet olma hedefi de yok demektir. O zaman kendimizi kandırmayalım. Bunlar aşılabilecek şeylerdir. Ben bunların ne olduğunu biliyorum. Onun için bu konuda alt komisyonun da ayrıntılar üzerinde bu temel gerçek doğrultusunda bakması gerektiğini, hatta bunun hiçbir komisyona getirilmeden gerçekten kendi içinde çözülebileceğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Hocam, buyurun.

SONER AKSOY (Kütahya) – Sayın Başkan, kıymetli arkadaşlarım; ben de aslında Sayın Susam gibi düşünüyorum bir kısmıyla. Gerçekten yönetmeliklerle çözülebilir kanaatindeyim. Nitekim,

şimdiye kadar özel sektörün kullanıldığı sistemde taşeron olarak çalıştığını biliyoruz. Açık olarak onlar hizmet vermektedirler. Yani ben merak ediyorum, bundan sonra yapmak isteyip de, özel sektöre yaptırmak isteyip de yapamadıkları nelerdir ki, “Bu yasa çıktığı zaman özel sektörle şunları şunları yaptıracağız...” Mesela, çok ileri teknolojide birtakım yatırımlar, düşünceler, üretim teknolojileriyle ilgili çok ileri hususlar, yani devlet girdiği zaman çok yüksek maliyetlere sebep olabilecek yeni birtakım teknolojiler mi var? Ve biz bir dekapajda bile maliyeti özel sektöre göre 2 misli bir maliyetle yapabildiğimize göre en basit meselede, demek ki ileri bir teknolojide bir şey yapabilmek için çok daha hassas düşüncelere ihtiyaç var. Bunu da özel sektör ortaya koyabilir. Bu yönüyle özel sektörün devreye girmesini istiyoruz ve onlar böyle yine taşeron mahiyetinde veya işte üç yılın da ötesindeki çalışmalar için yatırım yapmaya girdikleri Her zaman bunlara izin verdiğinizde, bunları kullandığınızda acaba bir sorun çıkar, biz muahaze edilirim, onun için böyle bir yasal desteğe istek var mı demek istiyorsunuz? Yani ben biraz geç kaldığım için belki sizin sözlerinizin ilk kısımlarını kaçırdım. Bunları öğrenmek istiyorum. Bunlar eğer netleşirse bence alt komisyona bile gerek yok. Yani bir maddedir bu, buradaki arkadaşlarımızın hepsi sanayiden geliyor, herkes produktiviteden anlar, herkes verimlilikten anlar, herkes ileri teknolojiden anlar burada. O bakımdan daha bir kolay noktaya gidebiliriz kanaatindeyim. Yani şimdilik söyleyeceklerim bunlar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Ümit Bey, buyurun.

ÜMİT ÖZGÜMÜŞ (Adana) – Öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Daha önce önüme gelen yazılı metinlerde de şimdi Sayın Müsteşarla, Genel Müdürün yaptığı açıklamalarda da özel sektörden hizmet alımıyla ilgili gerekçeler beni hiç tatmin etmedi. Orada gördüğüm kadarıyla ön plana çıkarılan tahmin, tahliye, nakliye, temizlik işleri gibi maddeler asıl getirilmek istenen değişiklikteki bu maddenin üretimi ve özellikle zenginleştirilmesi maddesini gizlemeye yönelik. Bu geri plana çekilerek diğer basit işler ön plana çıkarılmaya çalışıyor. Bunun gerekçelerinde gösterilen, işte, “Özel sektör iş makinesini her yıl değiştirir. Bizim bu yılki ihtiyacımız bir sonraki yılın bütçesine konuyor.” da çok geçerli değil. Yirmi yılda, yirmi beş yılda değiştirilen bir iş makinesinin üretim planlamasında bir yıl sonraki ihtiyacını Eti Maden eğer göremiyorsa ve bunu planlayamıyorsa orada ciddi bir sıkıntı var demektir. Ama asıl takıldığım -biraz önce arkadaşlarım da bahsettiler- şu madde, lastikten daha esnek: “Ancak üçüncü şahıslara gördürülecek işlerin ihale süresinin üç yıldan fazla olması durumunda, konuya ilişkin talepler Yüksek Planlama Kurulu tarafından karar bağlanır.” Birincisi, ihaleye çıkarken niye bunun süresi belli değil? Üç yıldan fazla olması durumunda ihaleye çıkarırken özel sektör kaç yıllık gireceğini bilmek zorunda. Üç yıl mı girecek, on üç yıl mı, yirmi üç yıl mı girecek o baştan belirlenir. Orası niye bu kadar muğlak? Konuyla

ilgili talepler neler, neler olabilir? Yarın çok ciddi biçimde üzerinde tartışma yaratacak hatta mahkemelik olacak konular. Mesela bu talepler içerisinde üç yıldan sonra enflasyondan veya başka hava şartlarından, şundan bundan doğan fiyat farkları talepleri de bu talepler içerisinde olabilecek mi? Daha önemlisi, üç yıldan fazla olan konuyu Kamu İhale Yasası dışında neden Yüksek Planlama Kurulu tarafından karar bağlansın? Yani Hükûmetin 5 bakanının karar vereceği böyle bir konuya, AKP'ye yakın olmayan, yandaş olmayan, farklı siyasi görüşten olan ya da AKP'ye yakın olmayıp siyasi herhangi bir görüşü olmayan başka bir müteahhit bu kadar büyük yatırıma, YPK'nın vereceği karara bağlı olarak bu kadar büyük bir riske girebilir mi? Bunlar niye çok net biçimde açık yazılmaz da bu kadar, ileride tartışma yaratacak biçimde çok elastiki biçimde maddeye konulur?

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

HASAN ÖREN (Manisa) – Bir de ilave yapalım, Yüksek Planlama Kurulunun yetkisi nedir? Kırk dokuz yıl mı, on beş yıl mı, yirmi beş yıl mı, yüz yıl mı?

BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, şu değerlendirmeyi yapmak durumundayım: Gerek Bakanlığımız gerek Komisyon üyesi bütün arkadaşlarımız gerekse devlet politikası hâline gelen özellikle bor tuzları, nükleer enerji ham maddeleri, trona gibi bu stratejik ürünlerin devlet elinde kalması ve devletin stratejik olarak yönetmesi hepimizin ortak arzusudur ve bu devletin de ortak bir politikasıdır. Fakat bunları işletirken, bunları değerlendirip bunları işletirken hepimizin ortak hassasiyeti bunların işletilmesi, ruhsat sahibinin ve pazarlama yetkisinin devlette olması şartı ve stratejik hedeflerinin ve yolunun da devlet eliyle yapılmış olması bizim ortak arzumuz ve devletin de ortak kararıdır. Bu gelen değişiklikle “Bu stratejiye veya bu hedefe halel getirecek herhangi bir madde var mı? İleride bu sıkıntılar yaşar mı?” diye hem kamuoyunun hem komisyon üyelerinin hassasiyeti bu noktadan gelmektedir. Genel Müdürümüz daha evvel de dinledim, şimdi de dinledik. Bunun alt komisyona alınmasının ana sebeplerinden bir tanesi, kurumun ihtiyaçlarının daha verimli işletilmesi adına, bu stratejiye halel gelmemesi adına ihtiyaçlarının daha net olarak belirlenmesi ve bu ihtiyaçlarının önünü açabilecek ve Eti Madeni dünyada bir numara yapabilecek bir düzenlemeyle destek olmak amacıyla arkadaşlarımız zaten bir alt komisyon önergesi verdiler. Dolayısıyla, eğer müsaadeniz olursa ben bu teklifi okutup oylarınıza sunacağım.

Buyurun.

SONER AKSOY (Kütahya) – Cevapları dinleseک Sayın Başkan.

BAŞKAN – Peki, bir son değerlendirmenizi yaparsanız. Alt komisyona teklif edilen arkadaşlarımız buradaki endişeleri, buradaki şeyleri aldılar. Alt komisyonda ayrıca bu işin sendika ayağını, diğer sektör temsilcilerini, sivil toplum örgütlerini de çok yakından dinleyip Komisyonumuza dört dörtlük, Bakanlığımızla birlikte daha netleşmiş bir hâlde sunum yapacaklarından eminim.

Cevap vermek üzere son sözü Genel Müdüre veriyorum, çok uzatmadan rica ediyorum.

Buyurun.

ETİ MADEN İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRÜ ORHAN YILMAZ – Sayın Başkanım, sayın üyeler; en temel odaklanmış bir problem bu üç yıl meselesi. Sizin karşınıza ete kemiğe bürünmüş hâlinde bunun sahibi olarak biz geliyoruz ama devlette kanun teklifi hazırlamanın sistematiği şu: İlgili Hazine, DPT, Bakanlık, bir sürü yerden görüş alıyorsunuz. Her bir görüş sahibi kendince onun üstüne bir şey ekliyor. Somutlaştırmak gerekirse, her sene Hazine finansman kararnameşi çıkar. O Hazine finansman kararnameşi gereğince Hazine bürokrasisi dedi ki: “Üç yıldan fazla ihaleye çıkamazsınız. Artı, sizin yaptığınız şeylerden siyasi iradenin haberi olsun, onun için bir de YPK gitsin.” Bizim ne YPK’ya gitmekle ne üç yıllı sınırlamakla ilgili bir talebimiz yok, önce onu söyleyeyim. Dolayısıyla, burada tabii ki bir operasyonun bir ekonomik süreci var. On yıldır, on beş yıldır, yirmi yıldır kesinlikle böyledir ve üç yıllı sınırlandırmak son derece yanlıştır ama takdir edersiniz ki devlette herkes rütbesiyle konuşuyor. Biz bir şey öneriyoruz, bu öneri öneri olarak kalıyor. Bunun üstüne, bizim üstümüzdeki Hazine bürokrasisi üç yıllı ve YPK’ya gitme önerisinde bulundu. Burada bizim yapacak bir şeyimiz yok. Biz sadece istediğimizin nihayetini söylüyorum, “Ne değişti de böyle bir şey yapıyorsunuz?” sorusuna toptan cevap veriyorum. Şu değişti: Şubat ayında Danıştay Genel Kurulu 41 üyeye verdiği bir kararla, kararı her ne kadar bizim lehimize vermişse de, içeriğinde şu anda sadece bizim değil, yirmi beş senedir yapılan ve hizmet alımıyla yapılan işlerin yapılamayacağını söylüyor gerekçe kararında. Onun içindir ki böyle bir şeye giriyoruz. Yani bunun içerisinde yoksa şunu sağlayın, sayın Meclisimiz bunu sağlasın. Yani biz sonuçta bürokratız, sizin şeylerine uymak zorundayız. Şu andaki yaptığımız işleri yapmamızın zeminini oluşturacak mevzuatı oluşturun, bizim hiç istediğimiz bir şey yok.

Bir şey daha söylemem lazım, bu çok önemli...

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ÜNAL KACIR (İstanbul) – Sayın Başkanım, şimdi Sayın Genel Müdürüm Genel Müdürlüğün ihtiyacı doğrultusunda söylüyor ama Hükûmeti temsil eden Sayın Müsteşar var burada. Asıl bu konudaki şeye onun cevap vermesi lazım. Tamam yani Genel Müdürlüğüm diye ama bu bir tasarıdır neticede. Hükûmeti temsil edenin burada buna cevap vermesi lazım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Son sözü Sayın Müsteşarıma veriyorum. Herkesin ortak kanaati belli, Hükûmet dâhil herkesin ortak kanaati belli. Bunun kaleme dökülmesi ve bu problemin çözülmesiyle alakalı anlaşılacak o ki alt komisyon daha titiz çalışacak.

Sayın Müsteşarıma son sözü verip, ondan sonra önergeye geçiyorum.

Buyurun efendim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI MÜSTEŞARI METİN KİLCİ – Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

Söz konusu tasarı, gündemimizde bulunan tasarı Bakanlığımız tarafından bütün kamu kurum ve kuruluşlarının görüşleri alınarak ve mutabakat sağlanarak huzurunuzda getirilmiş olan tasarıdır. Biz bu tasarinin sahibiyiz Bakanlık olarak. Takdir yüce Parliamentonundur. Burada gündeme gelen konuların alt komisyonda tartişılması ve daha da açıklığa kavuşturulması bizim de dileğimidir. Bu konuda Bakanlık olarak, Bakanlığımızın bağlı kuruluşu Eti Maden olarak gerekli her türlü desteği vereceğiz. Bunun yanında, ayrıca, Bakanlığımızın diğer uzman kuruluşları, Maden İşleri Genel Müdürlüğümüz ve MTA da alt komisyon çalışmalarında bulunacak. Umarım konunun, bugünkü sorularla gündeme gelen birçok kuşkuyla yer bırakmayacak şekilde açıklığa kavuşması sağlanabilir. Ancak, biz Bakanlık olarak bu tasarinin sahibiyiz ve bunun bu şekliyle kabulü yönünde çalışmalarımızı ve ikna çalışmalarımız sürdüreceğiz.

Saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN – Peki, çok teşekkür ediyorum.

Önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji
Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/597 esas numaralı “Bor Tuzları, Trona ve Asfaltit Madenleri İle Nükleer Enerji Hammaddelerinin İşletilmesini, Linyit ve Demir Sahalarının Bazılarının İadesini Düzenleyen Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”nın daha ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesini teminen bir alt komisyon kurulmasını ve alt komisyonun aşağıdaki milletvekillerinden oluşmasını arz ve teklif ederiz.

Halil Mazıcıoğlu
Gazi antep

Emin Haluk Ayhan
Denizli

Durdu Özbolat
Kahramanmaraş

Alt Komisyon Üyeleri:

Osman Aydın

Aydın Milletvekili

Alim Işık

Kütahya Milletvekili

Hüseyin Üzülmaz

Konya Milletvekili

Halil Mazıcıoğlu

Gazi antep Milletvekili

Orhan Karasayar

Hatay Milletvekili.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Alt komisyondaki arkadaşlarımızın, burada konuşulan ve sivil toplum örgütleri ve sendikalar tarafından dile getirilen bütün hassasiyetleri de dikkate alarak, devletimizin bu konularla ilgili, Hükümetimizin ve devletimizin, Bakanlığımızın hassasiyetlerini de örtüştürerek çalışmalarında başarılar diliyoruz.

Katkılarınızdan dolayı hepinize teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 11.12